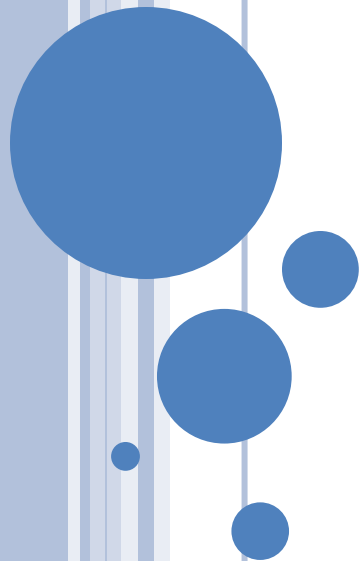

TYPICKÉ MODELOVÉ KONCPEPTY PHP

HP VYCHÁZÍ Z

- Historického vývoje dané země
- Geografické polohy země
- Vývoje politického systému země
- Demokratických tradic
- Národních zvyků a tradic
- Kulturních, náboženských a etických zvyklostí

INTERVENICIONISTICKÝ STOP&GO PŘÍSTUP

- Hlavním nástrojem je fiskální politika
- Rozmach státního intervencionismu
- K nejznámějším patří *britský intervencionismus*:
 - Beveridgeova zpráva – Plná zaměstnanost ve svobodné společnosti (1942)
 - Bílá kniha o politice zaměstnanosti (1944)
 - Tato HP uskutečňována až do konce 70. let
 - Krátkodobá stabilizační politika (semaforová, stop & go policy)

BRITSKÁ STOP&GO POLITIKA

- Úloha vlády byla následující:
 - v případě nedostatečné poptávky je třeba uplatnit fázi GO (expanzivní HP)
 - v případě hrozby přehřátí ekonomiky přichází fáze STOP (restriktivní HP)
 - Byly využívány jak automatické stabilizátory tak diskrétní opatření
- Ekonomika byla neustále „doladřována“ k optimu (politika jemného ladění)
- Přes počáteční úspěchy se projevily nedostatky a Velká Británie byla v 50. – 70. letech nejslabší ekonomikou mezi vyspělými zeměmi
- „britská nemoc“

BRITSKÁ STOP&GO POLITIKA, THATCHERISMUS

- Na počátku 70. let se krize ještě prohloubila:
 - Vnitřní a vnější nerovnováha
 - Rostoucí nezaměstnanost
 - Strukturální krize
 - **Řešení**: zestátnění postižených podniků → vyšší státní výdaje
- Ekonomický program **M. Thatcherové** přináší výraznou změnu:
 - Prosazuje politiku strany nabídky
 - Rozšíření úlohy trhu a snížení vysokých úrokových sazeb (vychází z monetarismu)
 - Krátkodobé snížení vládních výdajů
 - Privatizace (oslabení odborů)

HP VELKÉ BRITÁNIE

- I přes realizace thatcherismu se nepodařilo snížit nezaměstnanost a odstranit minulé státní deficity
- ALE!!! Britská ekonomika začala prosperovat v podmínkách stabilizované a nízké inflace
- rok 1997
 - Ministerským předsedou se stává Tony Blair
 - Koncepce státu blahobytu spojená s protržními reformami (tzv. třetí cesta)
 - Zajištění makroekonomické stability
 - Produktivní změny (podpora konkurence, inovací, investic, zvýšení vzdělávání)
 - Zavedení minimální mzdy, pomoc soc. slabým
 - Ochrana ŽP

INTERVENCIONISTICKÝ PŘÍSTUP V USA

- v době velké krize klesá HDP v USA o 40% a nezaměstnanost dosahuje 25 %
- Intervencionistický program **New Deal** (Roosevelt):
 - teoretickým zdrojem institucionalismus
 - nezaměstnanost snižována prostřednictvím veřejných prací
 - Oživení průmyslu, zemědělství, reorganizace státních financí a bankovníctví
 - Zavedena kategorie minimální mzdy
 - Stát se v tržní ekonomice stává aktivním činitelem
 - Dlouhodobá práce s deficitem státního rozpočtu
 - Hospodářskému poklesu bráněnou podporou AD

INTERVENCIONISTICKÝ PŘÍSTUP A NEOKLASICKÁ SYNTÉZA V USA

- V roce 1946 přijat Zákon o plné zaměstnanosti
- Zřízena Rada ekonomických poradců
- do konce 50. let se prosazovala krátkodobá stabilizační politika
- Od 60. let snahy o dlouhodobou stabilizační HP (neoklasická syntéza, využití jak fiskální tak monetární politiky)
- New Economics
 - Realizován za prezidenta Kennedyho a L. B. Johnsona
 - Odstranění recesní mezery a změna požadavků na vyrovnanost SR
 - Využívat MP v souladu s FP
 - Rozvíjet nabídkovou stranu ekonomiky a realizovat přerozdělování národního důchodu

PHP v USA

- Problémy z poč. 70. let vedly ke změně HP koncepce
- **Vláda prezidenta Cartera**
 - Deregulace a kontrola celkové peněžní nabídky CB
- **Reaganomika**
 - Vycházela z ESN a monetarismu
 - Snížení růstu federálních výdajů
 - Snížení federálních daňových sazeb
 - Uvolnění federálních regulačních opatření
 - Všechny oblasti konzistentní s monetární politikou
 - Cílem potlačení inflace a dosažení peněžní stability a malá vláda se zmenšeným a vyrovnaným rozpočtem

PHP v USA – B. CLINTON

- 90. léta 20. století – prezident B. Clinton, jeho program byl zaměřen na řešení:
 - Deficitu federálního rozpočtu, jehož vznik je spojován s počátkem Reaganova období
 - Deficit obchodní a platební bilance, který je důsledkem nižší konkurenceschopnosti am. zboží na zahraničních trzích
 - Doznívání cyklického poklesu přelomu 80. a 90. let
- Volební program B. Clintona = „strategie změny“
 - Zajištění makroekonomické stability
 - Reforma vzdělávacího systému
 - Reforma zdravotnictví

PHP v USA – G. W. BUSH JR.

- Vítězí ve volbách v roce 2001
- Ek. Program zaměřený na daňovou reformu (snížení nejvyšších daňových sazeb u nejbohatších obyvatel USA)
- Ek. Program narušen událostmi 11. 9. 2001 a následným posilováním zbrojení
- **Priority po roce 2004**
 - Učinit USA bezpečnější
 - Udržet USA na dráze prosperity
 - Řešení zdravotní péče
 - Lepší a soucitnější Amerika pro všechny

INDIKATIVNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Podstatou je státní intervencionismus s vysokou mírou plánování při zachování soukromého vlastnictví výrobních prostředků
- Je sice intervencionistického charakteru, ale na rozdíl od keynesiánství upřednostňuje nabídkovou stranu ekonomiky
- Nevychází přímo z ekonomické teorie, ale je založeno na praktických zkušenostech s HP
- **Hlavní stimulační prostředky státu:**
 - Státní rozpočet
 - Pomoc při investování
 - Pomoc při přeškolení pracovní síly
- Odlišné od národohospodářského plánování CPE
- Uplatňovalo se v Japonsku nebo Nizozemí, nejčistším příkladem je Francie

INDIKATIVNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Ex ante koordionovaná ekonomika
- Propagátory J. Tinbergen a R. Frisch
- **Dva efekty:**
 - Informační efekt
 - Kooperativní efekt
- **Francouzské plánování**
 - Začalo v roce 1947 (sestaven 4-letý plán)
 - Ústředním plánovacím orgánem Generální komisariát pro plánování + Ekonomická a sociální rada a Nejvyšší rada pro plánování
 - Hlavním nástrojem bylo financování investičních programů z prostředků státního rozpočtu = fiskální dohody

INDIKATIVNÍ PLÁNOVÁNÍ VE FRANCII

- Plány 1947 – 1961 – období rekonstrukce s prioritou investic
- Období 60. let – zlaté období – indikativní plánování na vrcholu
- 70. léta – vnitřní i vnější hospodářské poruchy – upuštěno od kvantifikace cílů
- 1. polovina 80. let – modernizace Francie – 12 prioritních programů, které měly zajistit technologický a kvalifikační pokrok a rozvoj nevýrobní sféry
- Rok 1986 obrat v politice ke konzervatismu, nový 10. plán odpovídající prioritám nové vlády – příprava země na vstup do jednotného vnitřního trhu Evropy

JAPONSKÝ HOSPODÁŘSKÝ ZÁZRAK

- Po 2. světové válce silně narušené hospodářství
- Hospodářský vývoj rozdělujeme na **tři etapy**:
 - 50. – 60. léta- poválečná obnova
 - 70. a 80. léta – významná úloha spotřebního průmyslu
 - 90. léta – exportně determinované strategie
- **Japonsko se vyznačuje a odlišuje**:
 - Výraznou závislostí na dovozu surovin
 - Pracovní silou
 - Organizací řízení (keiretsu, personální unie)
 - Akumulací kapitálu
 - Hospodářskou politikou

HP JAPONSKA

- Intervencionistická, zároveň úsporná
- **Hlavní zásady HP:**
 - Indikativní plánování
 - Vládní průmyslová politika
 - Proexportní politika
- **Indikativní plánování (EPA)**
 - krátkodobé , střednědobé a dlouhodobé plány
 - Systém klouzavých plánů
- **Vládní průmyslová politika (MITI)**
 - Prognózy a formulace strukturální politiky
 - Přidělování prostředků jednotlivým odvětvím
 - Selektivní daňová politika
 - Kontrola ZO
 - Podpora vědeckotechnického rozvoje
 - Příprava programů pro útlumová odvětví
 - Příprava strategie pro podporu drobného a středního podnikání

HP JAPONSKA

○ Proexportní politika

- Základní povinnost MITI
 - Realizace vývozu za dumpingové ceny
 - Japonská organizace pojišťování obchodu a investic
-
- V období 50. a 60. let dosahovala japonská ekonomika vysokých temp růstu
 - Na počátku 90. let došlo ke zpomalení růstu → recese → krize

NĚMECKÉ SOCIÁLNĚ-TRŽNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ORDOLIBERALISMUS

- **Německo po válce:**
 - zdevastované
 - rozdělené do 4 vojenských pásem
 - existence přidělového systému
 - výroba přerušena
- **Rok 1948**
 - Provedena měnová reforma
 - Transformace na územích ovládaných USA, VB a Francií
 - Mezinárodní pomoc prostřednictvím Marshallova plánu
- Duchovním otcem transformace je L. Erhard, který se inspiroval ordoliberalismem

NĚMECKÉ SOCIÁLNĚ-TRŽNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ORDOLIBERALISMUS

- **HP má v rámci ordoliberalismu zajišťovat:**
 - Vytvoření nutného právního rámce fungování ekonomiky
 - Konkurenční prostředí
 - Stabilitu měny
 - Zachování sociálního konsensu ve společnosti
- **HP v období 50. let**
 - Měla proinvestiční charakter
 - Byla zaměřena proexportně a protiinflačně
 - Obsahovala řadu sociálně politických opatření
- **60. léta** = obrat v hospodářské politice ke keynesiánské strategii, hlavním nástrojem se stává rozpočtová politika

NĚMECKÉ SOCIÁLNĚ-TRŽNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ORDOLIBERALISMUS

○ 60. léta

- Zákon o stabilitě a růstu
- Zřízena poradní skupina, která posuzovala stav hospodářství a navrhovala odpovídající strategii
- Globální regulování

○ 70. léta

- Ropné šoky a inflační tlaky
- Díky sociálním programům roste rozpočtový deficit i veřejný sektor
- CB však stále provádí protiinflační politiku

○ 80. léta

- Vláda H. Kohla – konzervativní obrat v HP
- Návrat k sociálně tržnímu hospodářství

ŠVÉDSKÝ STÁT BLAHOBYTU

- Koncepti státu blahobytu aplikovalo Švédsko jako první na světě
- Pokus o nalezení „třetí cesty“ mezi liberální tržní a centrálně řízenou ekonomikou
- Tento model se začal využívat ve 30. letech 20. století
- Úspěchy
 - Švédsko má jedno z nejvyšších HDP na obyvatele
 - Odstraněna chudoba a sociální konflikty
- Problémy
 - Vysoké daně nemotivují k vyšší pracovní aktivitě a vedou k odlivu kapitálu ze země
- Hlavním znakem modelu je negociační ekonomika

ŠVÉDSKÝ STÁT BLAHOBYTU

○ Negociační ekonomika

- Prostřednictvím jednání se předchází vzniku konfliktů
- Decentralizace veřejné moci, delegace státní moci na množství institucí
- Nejdříve probíhá na trhu práce a postupně se rozšiřuje do dalších oblastí

○ Švédský stát blahobytu sleduje 3 priority

- Zabezpečení plné zaměstnanosti
- Dosažení optimální sociální rovnosti
- Vybudování systému soc. a zdrav. Zabezpečení

- Makroekonomická stabilizační politika je orientována na udržení vysoké konkurenceschopnosti domácích výrobců

ŠVÉDSKÝ STÁT BLAHOBYTU

- *System rezervních investičních fondů*
 - Nástroj makroekonomické politiky sloužící ke stabilizaci investičního procesu
- *3 etapy vývoje švédského státu blahobytu*
 - 1932 – 1955 – počáteční etapa
 - 1955 – 1973 – fáze rozkvětu
 - 1973 – do současnosti – období krize modelu
- Největším problémem je vysoké zdanění (nivelizace příjmů)
- Benevolentní pracovní zákonodárství

Děkuji za pozornost a
přeji hezký den

